
Winterperiode van zaailingen van wintereik schuift op na droogte (NB 07/15)

De klimaatwijziging voorspelt voor onze contereien een grotere kans op drogere zomers. We onderzochten het effect van een hevige zomerse droogtestressperiode op het gedrag van zaailingen van wintereik. In de vorige nieuwsbriefberichten we dat de gestresseerde zaailingen extra groeischeuten vertoonden na de stressperiode.

We keken ook naar de invloed op het tijdstip waarop de bladeren verkleurden in het najaar en het tijdstip waarop de knoppen van de zaailingen opnieuw uitliepen het volgende voorjaar.

De bladeren van de zaailingen die de droogteperiode overleefden, verkleurden significant later dan de controlegroep. Het leek erop dat de zaailingen hun eigen groeiseizoen verlengden als compensatie voor de verloren groeitijd tijdens de droogtestress. We stelden ook vast dat deze zaailingen in het voorjaar significant later uitliepen dan de controlegroep, waardoor de winterperiode in zijn geheel wat opschoof.

Een latere verkleuring in de herfst betekent dat de twijgen later uitharden, wat de kans op vorstschade bij vroege vorst in het najaar vergroot. Het later uitlopen in het voorjaar kan een competitief nadeel inhouden, omdat het groeiseizoen verkort ten opzichte van niet gestresseerde zaailingen.

Kristine Vander Mijnsbrugge , Arion Turcsan

Gezondheidstoestand van beuk in Vlaanderen goed (NB 07/15)

In 2014 beoordeelde het INBO in Vlaanderen 1661 bomen in het kader van de bosvitaliteitsinventaris. Ongeveer een op de vijf bomen werd als beschadigd beschouwd (21,1%). De kroon van deze bomen draagt minder bladeren in vergelijking met gezonde bomen. Dit wordt kwantitatief uitgedrukt door een bladverliesscore. We spreken van beschadigde bomen wanneer het bladverlies meer dan 25% bedraagt.

Tussen de loofboomsoorten zijn er opvallende verschillen. Beuk behaalt een tamelijk positief resultaat, terwijl de gezondheidstoestand van de zomereik in verschillende bossen ongunstig is. Er werden in het meetnet geen beuken met ernstig bladverlies waargenomen en afgestorven exemplaren waren er evenmin. Ook de naaldbomen komen de laatste jaren gunstiger uit de inventaris. Met name de grove den doet het vrij goed.

Meerdere factoren beïnvloeden de bosvitaliteit. Voorbeelden zijn de standplaats (bodem, vocht) en extreme weersomstandigheden, maar ook schimmels en insecten beïnvloeden de bladbezetting. Tenslotte bepalen ook menselijke activiteiten mee de gezondheidstoestand van bomen, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks.

Op Europees niveau was in 2013 20,5% van de steekproefbomen beschadigd. De cijfers voor 2014 werden nog niet gepubliceerd.

De jaarlijkse bosvitaliteitsinventaris gaat binnenkort weer van start. Van juli tot september wordt de gezondheidstoestand van bomen in tientallen Vlaamse bossen beoordeeld. De inventarisatie kadert in het internationaal ICP Forests programma en gebeurt in Vlaanderen in opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos. Uit de monitoring wordt de INBO natuurindicator 'percentage beschadigde bosbomen' gehaald.

Geert Sioen , Peter Roskams

HabNorm - Milieukwaliteitsnormen voor Europees beschermde habitattypen en leefgebieden van soorten (NB 07/15)

De Habitatrictlijn stelt dat Europees beschermde habitattypen en leefgebieden van soorten in een gunstige staat van instandhouding moeten worden gebracht en gehouden. Voor de realisatie daarvan is onder andere een grondige kennis van de milieueisen en plantensamenstelling van deze habitattypen en leefgebieden nodig.

Het INBO startte daarom recent HabNorm op. In dit project, dat loopt van 2015 tot 2020, zullen we een grondige abiotische en biotische karakterisering van de Europees beschermde habitats uitvoeren. Per habitatype zullen we in een groot aantal proefvlakken de soortensamenstelling noteren en deze koppelen aan de kenmerken van de bodem, het grond- en oppervlaktewater, en de lucht op die plaats. Vervolgens bepalen we voor elk habitatype milieukwaliteitsnormen. Zo'n normen zijn van belang in het vergunningenbeleid - is er bijvoorbeeld een passende beoordeling nodig? - en kunnen bijdragen aan een efficiënter (herstel)beheer van de Europees